

Павликівський В. І.,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінально-правових
дисциплін та адміністративного права
Харківського економіко-правового університету

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ СВОБОДИ СЛОВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ (АНАЛІЗ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ № 1630 ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ)

Автором статті розглядається проблема посилення кримінально-правових гарантій свободи слова в Україні. Аналізується чинне законодавство та законодавчі пропозиції щодо вдосконалення кримінально-правової норми у сфері кримінально-правового захисту журналістів від незаконного впливу. Встановлено необхідність внесення змін в законопроект № 1630 для підвищення ефективності застосування кримінально-правової норми, передбаченої ст. 171 КК України.

Ключові слова: свобода слова, свобода журналістської діяльності, перешкоджання професійній діяльності журналістів, вилучення зібраних матеріалів, кримінальна відповідальність, кримінальне покарання.

Автором статті розглядаються питання посилення кримінально-правових гарантій свободи слова в Україні. Аналізується чинне законодавство та законодавчі пропозиції щодо вдосконалення кримінально-правової норми у сфері кримінально-правового захисту журналістів від незаконного впливу. Встановлено необхідність внесення змін в законопроект № 1630 для підвищення ефективності застосування кримінально-правової норми, передбаченої ст. 171 КК України.

Ключевые слова: свобода слова, свобода журналистской деятельности, воспрепятствование профессиональной деятельности журналистов, изъятия собранных материалов, уголовная ответственность, уголовное наказание.

Починаючи з 1992 р. Верховна Рада України прийняла цілу низку законодавчих актів, що тим чи іншим чином стосуються різних галузей діяльності ЗМІ. На сьогодні українське законодавство про ЗМІ та ін-

формаційний простір включає в себе значну кількість нормативних документів. Серед них закони України «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про ін-

формаційні агентства» та інші. Важливу роль у забезпеченні свободи журналістської діяльності відіграє встановлення кримінальної відповідальності за перешкодження законній професійній діяльності журналістів.

На жаль, наявність зазначених правових заходів, не забезпечує ефективного дотримання прав журналістів та свободи слова в державі. Лише за січень-липень 2013 р., згідно зі статистикою Генеральної прокуратури України, зареєстровано 117 справ за ст. 171 КК України. В багатьох випадках, злочинні порушення прав журналістів не знаходять своєї належної оцінки в правозастосовчій діяльності правоохоронних органів. Вказана ситуація обумовлена як певними недоліками наявної кримінально-правової норми, так і проблемами її тлумачення у процесі застосування.

Питанням, пов'язаним з розвитком і функціонуванням ЗМІ в сучасному суспільстві, присвячено цілий ряд фундаментальних і прикладних робіт, велику кількість наукових статей з юридичних, політичних, соціологічних наук та державного управління. Теорію масової комунікації та її засобів у загальному аспекті розробляли такі дослідники, як: Т. Адорно, Р. Барт, З. Бауман, Д. Белл, Дж. Бенігер, П. Бурдье, Н. Вінер, Ю. Габермас, М. Горкгаймер, Б. Гунтер, Т. Ван Дейк, Ж. Дельоз, Ж. Дерріда, Дж. Кері, П. Лазарсфельд, Г. Ласвелл, Д. Макквейл, Т. Петерсон, Т. Роззак, Ф. Сиберт, В. Шрамм. В українській і російській юридичній науці проблематикою кримінально-правового захисту діяльності засобів масової інформації займалися П. Берзін, Р. Вереша, С. Головатий, С. Лихова, Т. Лазутіна, А. Марущак, Л. Костенко, О. Красильникова, Д. Кукушкін, Н. Кушакова та ін.

Метою дослідження є розробка пропозицій щодо вдосконалення законодавчих ініціатив у сфері кримінально-правового забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів.

Проблемам, що виникають у процесі практичного застосування криміналь-

но-правової норми, передбаченої ст. 171 КК України увага в наукових колах приділялася з моменту прийняття нового кримінального кодексу. Однак, майже протягом 10 років зазначена проблематика в більшій мірі мала теоретичний характер, у зв'язку з незначною кількістю судової практики та відсутності необхідності застосування вказаної норми у діяльності правоохоронних органів. За останній час тенденції у сфері дотримання свободи слова та діяльності журналістів суттєво змінилися. Пересічним фактом в Україні є побиття журналістів, цензура, перешкодження отриманню інформації. Згідно доповіді міжнародної організації «Репортери без кордонів», Україна у 2013–2014 рр. зайняла 127 місце зі 180 країн в Індексі свободи преси. З початку 2014 року ІМІ (Інститут масової інформації) зафіксував 7 випадків убивств журналістів в Україні, 286 випадків побиття та нападів на журналістів, 148 випадків перешкодження законній професійній діяльності журналістів та 138 випадків цензури [1]. Зростання кримінальних порушень у сфері свободи слова підтверджує офіційна статистика. Якщо у попередніх роках до суду спрямовувалась лише незначна кількість справ за ст. 171 КК України (умисне перешкодження законній професійній діяльності журналістів) з обвинувальним актом (у 2008 р. – 1, у 2009 р. – 2, у 2010 р. – 4, у 2011 р. – 5, у 2012 році – 5), то за січень-липень 2013 року, згідно зі статистикою Генеральної прокуратури України, зареєстровано 117 справ, шість з яких вже були направлені до суду. У 2014 році обліковано 80 кримінальних правопорушень за ст. 171 КК України, по 13 пред'явлено підозру [2]. В Єдиний реєстр судових рішень за 2014 рік внесено 11 обвинувальних вироків за перешкодження професійній діяльності журналістів.

У кримінальному кодексі України відповідальність за порушення свободи слова та діяльності засобів масової інформації передбачена ст. 171 «Перешкодження закон-

ній професійній діяльності журналістів». Зазначена норма передбачає кримінальне покарання за умисне перешкоджання професійній діяльності журналіста (ч. 1), а також переслідування журналіста за виконання професійних обов'язків або критику вчинене службовою особою або групою осіб (ч. 2). Основними недоліками норми, як відзначають криміналісти, є відсутність чіткого визначення, яку діяльність слід віднести до професійної діяльності журналіста, а також обмеження відповідальності за переслідування або критику тільки посадовими особами або групою осіб. З іншого боку, перешкоджання діяльності журналіста є злочинним незалежно від характеру вчиненого діяння, а також обраного винним способу вчинення злочину. Проблеми, що виникають у сфері кримінально-правового захисту свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні в багатьох випадках викликані складністю зазначеної норми, можливістю подвійного тлумачення та відсутністю слідчої та судової практики. Так, зі 103 випадків порушення прав журналістів тільки у чотирьох порушено кримінальну справу за ст. 171 КК України [3].

Активна робота в напрямку реформування кримінального законодавства у сфері забезпечення свободи слова та журналістської діяльності здійснюється з 2008 року. Існує декілька проектів закону щодо захисту свободи слова та прав журналістів в Україні. Зокрема, проект закону «Про державно-правові гарантії захисту професійної діяльності журналістів» поданий народним депутатом Яценко А. В. 16.05.2008 р. за № 2508 [4]; проект закону «Про захист професійної діяльності журналістів» внесений КМ України 12.06.2008 р. за № 2636 [5]; проект закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України (щодо посилення гарантій свободи слова в Україні)» поданий народним депутатом Яценюком А. П. 31.05.2010 р. за № 6447 [6]; проект закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих

актів України (щодо посилення гарантій свободи слова в Україні та протидії цензурі)» поданий народним депутатом Кондратюком О. К. 16.06.2010 р. за № 6447–1 [7]; проект закону «Про захист професійної діяльності журналістів» поданий народним депутатом Катеринчуком М. Д. 30.01.2013 р. за № 2140 [8]. Окремо слід зазначити про два останніх проекти, № 1630 від 25.12.2014 р., поданий групою депутатів Кондратюк О. К., Абдуллін О. Р., Червакова О. В., Княжицький М. Л., Ємець Л. О., Семерак О. М., Опанасенко О. В., Сюмар В. П., Сочка О. О. [9] та № 0924 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів» внесений депутатом Карпунцовим В. В. [10]. Слід зазначити, що кожний з цих проектів знаходиться на різних етапах свого розгляду. Частина з них відхилена, зокрема проекти Яценюка А. П. та Яценко А. В. Проект № 0924 став основою Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів», який був прийнятий 14 травня 2015 р. [11]. Однак вказані зміни мають більш соціально-політичне, ніж кримінально-правове значення. Насильство або вбивство журналіста кваліфікувалось за загальними нормами і виділення самостійних норм підтверджує лише особливе ставлення держави до охорони прав та свобод журналістів. Зазначені зміни суттєво не впливають на проблеми застосування норми про відповідальність за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів (ст. 171 КК України). У зв'язку з чим, на законодавчому рівні актуальним залишається розгляд законопроекту № 1630, який прийнятий 16.06.2015 р. у першому читанні. Поданий депутатами Верховної Ради, частина з яких є професійними журналістами, даний законопроект спрямований на удосконалення законодавчої бази

та усунення недоліків законодавчого регулювання питань, пов'язаних із діючим правовим механізмом забезпечення захисту професійної діяльності журналістів. Однак аналіз запропонованих змін дає підстави сумніватися в їх ефективності та можливості досягнення поставлених цілей законопроекту. До того ж, вказані зміни мають половинчастий характер та не враховують найбільш проблемні положення існуючої кримінально-правової норми.

На складнощі правозастосування норми, передбаченої ст. 171 КК неодноразово зверталась увага в юридичній літературі, слідчими-практиками та представниками засобів масової інформації. В значній частині вони пов'язані з проблемою визначення та неоднозначністю тлумачення таких понять як «журналіст», «професійна діяльність», «перешкодження законній професійній діяльності», «переслідування за виконання професійних обов'язків». Крім того, сучасне українське законодавство передбачає кримінальну відповідальність лише за перешкодження та переслідування журналіста. Поза увагою кримінального законодавства залишаються такі розповсюджені форми порушень прав журналістів як вилучення техніки, цензура, насильство тощо.

Проект закону № 1630 основну увагу приділяє уточненню найбільш небезпечного та розповсюдженого порушення у сфері свободи слова. Частина 1 ст. 171 КК України пропонується доповнити словами «...а так само незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних засобів, якими журналіст користується у зв'язку зі своєю професійною діяльністю». Крім того, у примітці до статті дається визначення професійної діяльності журналіста та статусу журналіста. На жаль, автори законопроекту не торкнулися питань покарання, диференціації кримінальної відповідальності.

На відміну від кримінальних законів зарубіжних країн (перш за все, країн

пострадянського простору)¹, українське законодавство у ст. 171 КК України виділяє два самостійних склади злочинів. Ч. 1 ст. 171 КК України встановлює відповідальність безпосередньо за перешкодження законній професійній діяльності журналістів, а ч. 2 – за переслідування журналіста за його професійну діяльність або за критику.

Вказівка у ч. 1 ст. 171 КК України на окрему форму перешкодження професійній діяльності журналістів не вирішує більшості проблем правозастосовної практики. Якщо, вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних засобів, якими журналіст користується у зв'язку зі своєю професійною діяльністю є лише однією з форм перешкодження професійній діяльності, в такому випадку залишається питання, чому відсутня вказівка на інші, більш небезпечні форми перешкодження, зокрема, побиття журналістів, залякування, цензура. Якщо ж вказана дія не є перешкодженням то, які дії слід відносити до перешкодження. Наприклад, використання словосполучення «так само» у статтях 158–2, 162, 176 КК України акцентує увагу на самостійних, рівнозначних видах злочинної діяльності, які охоплюються загальним визначенням. Зокрема, відповідно до ст. 162 КК України, незаконне проникнення до житла чи до іншого володіння особи, незаконне проведення в них огляду чи обшуку, а так само незаконне виселення є окремими різновидами порушення недоторканності житла. На нашу думку, вилучення зібраних журналістом матеріалів також є одиничним, окремим видом загального порушення – перешкодження законній професійній діяльності журналістів, а тому, запропоноване в проекті

¹ Аналогічна норма про відповідальність за перешкодження діяльності журналістів, з певними особливостями, присутня в кримінальних кодексах Азербайджану, Вірменії, Білорусь, Грузії, Казахстану, Молдови, РФ, Таджикистану, Киргизії. В той же час, порушення свободи слова та діяльності засобів масової інформації за законодавством Латвії, Литви, Естонії, Туркменістану, Узбекистану не є кримінально караним.

рішення тільки ускладнює розуміння загального визначення злочинного діяння. В такому випадку, доцільно використати досвід моделювання інших, схожих складів злочинів, де міститься вказівка на загальне порушення та його конкретизації у виді посилення на окремі види такого порушення, зокрема ст. ст. 162, 172 КК України.

На відміну від традиційної побудови складів злочинів, ч. 2 ст. 171 КК України не є кваліфікованим складом ч. 1 ст. 171 КК України, а описує ознаки схожого, однак іншого за змістом правопорушення у сфері свободи слова. В юридичній літературі неодноразово зверталась увага на недоліки формулювання ч. 2 ст. 172 КК України. Переслідування журналіста за виконання професійних обов'язків або критику визнається злочином лише у випадку їх вчинення службовою особою або групою осіб, що виключає кримінальну відповідальність порушників, що не є службовими і вчиняють злочин самостійно.

Більша частина кримінальних законів пострадянських країн, враховуючи поширення перешкодження професійній діяльності журналістів з використанням владних або службових повноважень, а так само за допомогою насильства або знищення майна передбачають у якості кваліфікуючих обставин вчинення злочину службовою особою, із застосуванням насильства, знищенням або пошкодженням майна журналіста. Відсутність кваліфікованих складів даного злочину в українському законодавстві не тільки ускладнює питання правової оцінки вчиненого, але й призводить до нівелювання ступеня суспільної небезпеки різних за характером злочинних діянь. Зокрема, перешкодження законній професійній діяльності журналіста поєднане зі знищенням або пошкодженням майна потерпілого, якщо розмір шкоди не складав великого розміру до останнього часу кваліфікувався лише за ч. 1 ст. 171 КК України, як і в випадку перешкодження без зазначеного способу. Останні змі-

ни в законодавство, на підставі *Закону* № 421-VIII від 14.05.2015, дещо змінили вказану ситуацію, однак повністю вирішити проблему не змогли.

На жаль, в проєкті закону не приділяється увага покаранню, за вказаний злочин, що ускладнює досягнення мети покарання, а саме виправлення та попередження нових злочинів. Національне кримінальне законодавство відносить даний вид правопорушення до злочинів невеликої тяжкості. Санкція ч. 1 ст. 171 КК України передбачає покарання у виді штрафу, арешту до 6 місяців або обмеження волі до 3 років. Таке рішення законодавця пояснюється встановленням кримінальної відповідальності за перешкодження професійній діяльності журналістів незалежно від способу його вчинення, в тому числі, шляхом насильства або знищення майна. Таким чином, санкція ч. 1 ст. 171 КК України дає можливість суду, при призначенні покарання, частково враховувати ті обставини про які ми говорили вище, тобто різницю в суспільній небезпечності насильницького і ненасильницького перешкодження законній професійній діяльності журналістів. Однак, недостатньо обґрунтованим є різкий перехід в санкції ч. 1 ст. 171 КК України від штрафу відразу до арешту і обмеження волі, що ставить перед судом додаткові вимоги до обґрунтування відмови від штрафу. Тому необхідним є виключення такого розриву між різними за ступенем тяжкості видами покарань, у зв'язку з чим, доцільним слід визнати введення в санкцію статті громадських робіт. Зазначений вид покарання, на нашу думку, більшою мірою відповідає ступеню суспільної небезпеки вказаного злочину, і дозволить ефективніше реалізувати превентивну мету покарання. Крім того, враховуючи ту обставину, що перешкодження професійній діяльності журналістів найчастіше пов'язане з використанням службових або владних повноважень, необхідним є встановлення покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади.

На наш погляд саме даний вид покарання є найбільш ефективним у питаннях попередження вчинення посадовими особами вказаного злочину.

На відміну від традиційних складів, ч. 2 ст. 171 КК України не є кваліфікованим складом, а описує ознаки однорідного, але іншого за змістом правопорушення у сфері свободи слова. Незважаючи на це, український законодавець передбачає підвищене покарання, порівняно з ч. 1 ст. 171 КК України, у виді штрафу до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеження волі строком до 5 років, а також позбавлення права обіймати певні посади строком до 3 років. В цілому, підвищення покарання пов'язане з суб'єктивним складом зазначеного правопорушення і є карним тільки при його скоєнні групою осіб або посадовою особою. У той же час, діяння, передбачене ч. 1 ст. 172 КК України не передбачає кваліфікуючих обставин, в тому числі, при вчиненні злочину групою осіб, службовою особою або із застосуванням насильства. Перешкодження законній професійній діяльності журналістів є найбільш поширеною формою порушення свободи слова в Україні. За перше півріччя 2015 р. експерти Інституту масової інформації зафіксували 34 таких випадки (за друге півріччя 2014 року – 47 випадків) [12]. Велика частина зазначених порушень пов'язана з використанням винними свого службового становища. Таким чином, відсутність зазначених кваліфікуючих ознак в кримінальному законодавстві України є істотним недоліком, який вимагає свого якнайшвидшого усунення.

Аналіз судової та слідчої практики застосування кримінально-правової норми про відповідальність за перешкодження законній професійній діяльності журналістів підтверджує недостатньо серйозну оцінку суспільної небезпеки даного правопорушення з боку судових органів. З 24 судових рішень 9 пов'язані із звільненням від кримінальної відповідальності за різними підставами (ст. ст. 45–46,

48 КК України), 15 з призначенням найбільш м'якого покарання – штрафу [13]. Враховуючи мізерність розміру неоподаткованого мінімуму доходів громадян (встановлений ще в 1996 р і дорівнює 17 грн.), зазначений вид покарання виключає можливість досягнення цілей, передбачених ст. 50 КК України.

На жаль, у судовій практиці відсутні приклади застосування санкцій ч. 2 ст. 171 КК України. Тим не менш, аналіз санкції за переслідування журналіста за виконання професійних обов'язків або критику вчинене службовою особою або групою осіб дозволяє вказати на деякі законодавчі неточності. По-перше, як і в першій частині, відсутній такий вид покарання як громадські або виправні роботи. По-друге, позбавлення права обіймати певні посади передбачається лише як основний вид покарання. По-третє, законодавець, розташовуючи за ступенем суворості покарання в санкції статті, розмістив позбавлення права обіймати певні посади після більш тяжкого виду покарання у виді обмеження волі.

На підставі викладеного можна зробити наступні **висновки**:

Кримінально-правовий захист свободи слова та професійної діяльності журналістів потребує подальшої «модернізації» з необхідністю внесення відповідних змін в чинне кримінальне законодавство.

Запропоновані в проекті № 1630 зміни мають половинчастий характер, стосуються лише питань уточнення ознак злочинного діяння та не враховують найбільш проблемні положення існуючої кримінально-правової норми.

Враховуючи проведений аналіз кримінально-правової норми, положень законопроекту № 1630 та законодавства зарубіжних країн у сфері забезпечення свободи слова пропонується наступна редакція статті 171 КК України:

«1. Умисне перешкодження законній професійній діяльності журналіста – карається ...

2. Те саме діяння, пов'язане зі знищенням або пошкодженням майна жур-

наліста, а так само незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних записів, якими журналіст користується у зв'язку зі своєю професійною діяльністю –

карається ...»

3. Діяння, передбачене частиною першою або другою, пов'язане із застосуванням насильства –

карається ...»

В запропонованій редакції статті повинні бути враховані наші пропозиції щодо зміни та корегування санкцій злочинного діяння.

Частина 2 чинної редакції ст. 171 КК України «Переслідування журналіста за виконання професійних обов'язків та за критику» доцільно виділити в окрему статтю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Барометр свободи слова за грудень 2014 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imi.org.ua/barometr/47236-barometr-svobodi-slova-za-gruden-2014-roku.html>.
2. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>.
3. Стенограма засідання Міжвідомчої робочої групи з аналізу стану додержання законодавства про свободу слова та захист прав журналістів: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/23329.html>.
4. Проект закону «Про державно-правові гарантії захисту професійної діяльності журналістів» від 16.05.2008 р. № 2508: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=32518.
5. Проект закону «Про захист професійної діяльності журналістів» від 12.06.2008 р. № 2636: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=32789.
6. Проект закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України (щодо посилення гарантій свободи слова в Україні)» від 31.05.2010 р. № 6447: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=37804.
7. Проект закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України (щодо посилення гарантій свободи слова в Україні та протидії цензурі)» від 16.06.2010 р. № 6447-1: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2_5_1_J?ses=10007&num_s=2&num=6447-1&date1=&date2=&name_zp=&out_type=&id=.
8. Проект закону «Про захист професійної діяльності журналістів» від 30.01.2013 р. № 2140: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45601.
9. Проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів)» від 25.12.2014 р. № 1630: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53168.
10. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів» від 27.11.2014 № 0924: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52566
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів» // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. – № 29. – Ст. 264.
12. Свобода слова в Україні почала покращуватися – дані моніторингу ІМІ за перше півріччя 2015 (інфографіка): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imi.org.ua/news/49483-svoboda-slova-v-ukrajini-pochala-pokraschuvatisya-dani-monitoringu-imi-za-pershe-pivrichchya-2015-infografika.html>.
13. Єдиний реєстр судових рішень України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.

Pavlikivskiy V. Criminal legal guarantees of freedom of speech in Ukraine today (analysis of the bill number 1630 on the improvement of the protection of journalists' professional activity).

The problems of criminal law ensuring of freedom of speech through the prism of the media protection European and international standards are considered in this article. It is established that the

legal regulation of freedom of speech and media activity in Ukraine fully complies with international and European standards of fundamental human rights and freedoms protection. At the same time, as opposed to Europe, a good legal basis does not provide efficient protection of journalists' activities in gathering, gaining and freely disseminating of information in Ukraine. For the last three months in Ukraine there have been made 139 assaults on journalists on duty, the majority of these attacks were committed by law enforcement officials. On the abovementioned ground the strengthening of criminal law protection of journalists' activities in Ukraine by means of making appropriate amendments to Criminal Code is proposed.

The author of the article deals with the strengthening of the criminal legal guarantees of freedom of speech in Ukraine. We analyze the current legislation and the legislative proposals for improving the criminal law in the area of criminal protection of journalists by illegal influence. The necessity of changes in the bill number 1630 to enhance the effectiveness of the criminal law under Art. 171 of the Criminal Code of Ukraine. It is concluded that the jurisprudence of no examples of sanctions ch. 2, Art. 171 of the Criminal Code of Ukraine. However, analysis of sanction for prosecution of a journalist for the performance of professional duties or criticism or committed by a group of people allows you to specify some legal inaccuracies. First, as in the first part, there is no such type of punishment as public or remedial work. Second, disqualification to hold certain positions contemplated only as a basic form of punishment.

Keywords: *freedom of speech, freedom of journalistic activities, obstructing the work of journalists, seizure of materials collected, criminal liability, criminal penalties.*

Стаття надійшла до редакції журналу 18.09.2015 р.